

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Un exemplu.

Sunt încă mulți, foarte mulți între compatrioții noștri maghiari, cari stăpâniți de idealul unui stat național, au firma credință, că mai curând ori mai târziu va deveni și Ungaria un stat curat național, contopindu-se toate popoarele în elementul maghiar.

De câte-ori vine vorba despre maghiarizare, șovinismul în totdeauna ne asigură, că ei, Doamne ferește, nu vreau să maghiarizeze, ci vreau numai să răspândească cunoștința limbii maghiare, ca limbă de stat și împreună cu aceasta sentimentul patriotic. Dar când vorbesc compatrioții noștri astfel, nu mărturisesc adevărul. Toate nuzințele guvernelor, ale societăților lor, așa numite culturale, ale ziaristice etc. dovedesc tocmai contrarul.

Și degeaba li-se arată cu exemple vii și eclatante, că desnaționalizarea forțată nu merge, că încercări de felul acesta nu succed nici pe lângă aplicarea celor mai drastice mijloace, dovadă Posenul și Polonia rusească; șovinismul totuși se mângâie cu nădejdea, că nația maghiară va isbuti cu ceea-ce n'au izbutit alte popoare mai numeroase și mai puternice. Din aceasta credință utopică se nasc cele mai multe din relele, ce ne bântuie, iar când masele mari și conducătorii poporului maghiar se vor convinge de adevăr, abia atunci vor răsar pe cerul patriei noastre razele păcii și ale bunei înțelegeri.

Un exemplu asupra nesuccesului desnaționalizării forțate ne dau și frații noștri din Basarabia, despre cari ziarul „Seara”, publică următoarele lucruri interesante:

De multe ori am avut ocazia să aud spunându-se, de către cei ce se cred știutori, că în Basarabia nu se mai vorbește românește, că Românii de acolo sunt complet rusificați, că cei mai mulți au fost transportați în Ca-

ucazia și Siberia, că în fine, din Basarabia n'a mai rămas nimic, care să amintească, că ținutul cuprins între Prut și Nistru, cu mândrele cetăți Soroca, Hotin, Akerman, Chilia, cari odinioară erau pavăza Moldovei întregi, a făcut parte nu de mult din trupul românesc.

Ei bine, lucrurile nu stau așa și scepticilor le putem spune cu încredere, că Basarabia tot mai este și va continua să fie, un colț românesc. Dacă ai colinda această sperlă din coroana imperială rusească, după cum le place rușilor să o numească, dela Prut și până la Nistru și dela Dunăre până la granița Bucovinei constăți cu bucurie că te găsești între ai tăi. *Portul și limba sunt de acelea cari au fost și acum o sulă de ani, iar cântecele moldovenești răsună, ca și mai înainte pe holdele și livezile bogate.*

Bine înțeles, limba este împetrișită unde și unde cu cuvinte rusești, dar acestea sunt dintre acelea, cari vin și mai ales se duc odată cu ocupația străină. — Așa bunăoară, vorba gologan este înlocuită prin „copică”, chibrit cu „sernic”, funcționar cu „cinovnic”, secretar cu „pisari”, etc., ceea ce însă nu însemnează de loc că limba nu este moldovenească.

În toată Basarabia nu există nici o școală românească, iar în biserici de mult nu se mai slujește moldovenește, totuși aceasta n'a împiedecat ca graiul românesc să se perpetueze din generație în generație nealterat, iar conștiința și sentimentele naționale să arză aprinse în sufletul fiecăruia, așa cum face jărtecul închis sub cenușe, așteptând numai să vie o mână binevoitoare să dea învâlișul la o parte, pentru ca din nou să înceapă să lierească și să ardă cu putere.

Imi aduc aminte, că acum câțiva ani întâlnindu-mă cu un moldovean, în unul din orașele Basarabiei de jos îmi spunea:

— Hei domnule, rău nu ni-e sub rus, trăim, slavă Domnului, avem ce mânca, avem ce lucra. Dar tare ne doare sufletul, că în biserica noastră nu se slujește nici măcar «trentia» pe moldovenește și nici școlile de ale noastre n'avem.

Tot acestui moldovean-tăran — care apucase ca băețandru administrația românească în Basarabia de jos, arătându-i un gologan de 10 bani de nikel, l'a răsuțit de câteva ori, a cetit emoționat inscripția «România», apoi sărutându-l cu evlavie mi l-a cerut să i-l dau. După un an și ceva, întâlnii iarăși pe moldoveanul meu. Purta gologanul atârnat de lanțul ceasului.

Nu odată mi-a fost dat să am convorbiri cu moldoveni din Basarabia centrală.

Și aceștia vorbesc tot cu aceeași sfîntenie de România, își dau seama bine și cine sunt și în ce situațiune se află.

N'aș vrea să aduc nici o altă dovadă decât scrisoarea pe care a primit-o institutul de editură «Minerva», dela un bășărăbean din Orhei și pe care o reproducem în tocmăi: «*Wa poftesc să fie achiz de bunii sem trimeleți ce carș se găseșc de vânzare la Editura Dumnelorvoastre. Trimeleți mia publicare ce se ciamă ruseșche catalog ca să cumperem carș. Din inimă vă poftesc di grăbă se trimeleți. Tare avem dorință de carș românești.*»

Astfel stând lucrurile, cred că nimănui nu-i este permis să creadă în svonorile împrăștiate asupra disparițiunii limbii și poporului românesc din Basarabia.

În jurul fundațiunii d-lui Dr. Mihu. În urma apelului călduros, adresat de președintele „Solidarității” d-l Partenie Cosma băncilor românești, ca la împărțirea ajutoarelor, ce le dau din cvotele lor de binefacere, să țină samă și de „fundațiunea pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria” împărțindu-o cu ajutoare potrivite, vedem că băncile noastre, convinse de importanța cauzei, se pregătesc a urma cuvântul chemător al d-lui Cosma.

Începutul l-a făcut banca „Ardeleana” cu contribuirea însemnată de 1000 cor., iar astăzi aflăm că banca „Albina” din Sibiu va propune adunării generale spre

votare aceeași sumă. Primim în același timp informații și din alte centre românești despre interesul cu care este îmbrățișat din partea băncilor noastre apelul lansat în favorul fundațiunii d-lui Dr. I. Mihu.

Aflăm însă, că multe din băncile noastre mai mici, designând încă înainte de lansarea apelului d-lui Cosma, cvotele de binefacere cum au să fie împărțite, nu vor putea vota deastădată sume mai însemnate din motivul amintit. Această însă, fie convinse onoratele noastre bănci, nu va de-trage nimic din interesul lor față de viitorul ziaristilor români. Dacă anul acesta nu vor putea contribui cu cvota, pe care ar dori să o voteze fondului ziaristilor, vor putea face aceasta la an și în anii viitori. Nu mărimea sumei hotărâre în cazul de față, ci îmbrățișarea cauzei de către băncile noastre numeroase, fie și numai cu ajutoare mai modeste conform mijloacelor, cari le stau la dispoziție.

În fața acestui interes nu ne rămâne decât să ne exprimăm și de astădată mulțumirile și satisfacția noastră, că o cauză atât de importantă, cum este asigurarea viitorului ziaristilor noștri de profesione, a aflat un ecou atât de puternic în cercurile noastre financiare.

Agitație antimaghiară în America. Ziarele maghiare sunt informate, că deputatul croat Dr. Zagoracz, însoțit de advocații croaiți Strazimsky și Lanka, a plecat la America pentru a pune la cale o întinsă agitație antimaghiară între Slavii stabiliți în America. Dr. Zagoracz și soții vor sosi la 3 Martie în Argentina, unde vor începe turneul lor agitatoric.

Câteva sute de adunări socialiste se vor ținea în decursul acestei săptămâni prin toate părțile țării pentru marea demonstrațiune pe lângă votul universal fixată pe ziua de 4 Martie de către conducerea partidului socialist.

În Agram s-au repețit alaltăseară demonstrațiile antimaghiare. Demonstrații au spart toate folinarele din suburbiile orașului. 20 demonstranți au fost arestați.

Împăratul Wilhelm va sosi în 20 Martie la Viena ca oaspe al Maj. Sale. Seara va pleca spre Pola unde se întâlnește cu arhiducele Franz Ferdinand, iar în 22 Martie va sosi la Veneția având o întrevedere cu regele Italiei.

Patriarhul din Constantinopol și România. Din Constantinopol vine o știre importantă. D-l Mișu ministrul României, împreună cu secretarul Pisosky și cu atașatul militar au asistat alături la serviciul divin celebrat în biserica patriarhiei. Patriarhul a făcut rugăciuni pentru părechea regală și pentru principii moștenitori ai României și a pronunțat un discurs în care a zis: «*Sunt fericit de a putea celebra sărbătoarea ortodoxiei în prezența ministrului unui stat ortodox, care în decursul vremilor a luptat și a lucrat alături cu noi. Marea Biserică, care nu uită vechile tradițiuni, este fericită de acest eveniment.*»

La recepțiunea, care a urmat după serviciul divin, d-l Mișu a exprimat mulțumiri pentru rugăciunile făcute de patriarh și a adăugat, că dorința regelui și a guvernului este de a strânge relațiunile dintre cele două biserici ale ambelor națiuni.

La sfârșitul serviciului divin oficiat alaltă-eri, patriarhul a oficiat un requiem pentru erarhii români răposați și a dăruit d-lui Mișu anafură pentru copiii principelui moștenitor.

Grecii contra românilor. Pe cât de îmbucurătoare este știrea despre reluarea unor relațiuni mai normale între patriarhatul ecumenic și cercurile diplomatice ale României, pe atât de revoltătoare sunt știrile ce ne sosesc din Turcia despre campania electorală ce-o poartă supușii greci față de supușii români din imperiul otoman.

Fiecare din naționalitățile creștine din imperiu, spre ași asigura reușita candidațiilor respectivi, caută să înscrie în listele electorale cât mai mulți din partizanii lor. Pentru a im-

Icoane din natură.

De N. Tomici.

I.

Deși cu greu, iată însă, că ne împăcăm încet-încet cu gândul, că inteligența, înțelepciunea nu e un prerogativ al nostru, ci este un dar împărțit cu dragoste de mamă, de către natură și altor viețâți din jurul nostru. S'au făcut și se fac zilnic experiențe, cari dovedesc, că chiar și printre insectele cele mai mărunte se găseșc foarte multe, cari merită o atențiune și o importanță mai mare decât să le calci pur și simplu în picioare.

Se mai găseșc nu-i vorbă și azi oameni, cari înaltă din umeri cu dispreț, când le atragi atențiunea asupra astorfel de fenomene, cercând să reducă lucrul la o manifestare instinctivă. Este rămășița de vanitate și gelozie, care nu vede bucurios rivalii în domeniul intelectual. Vorba numai, că: «*câni latră, caravana înainteză!*», ca să răspundem sincer la astfel de gesturi. Vremurile s'au schimbat, omenimea merge înainte, mânată de legile evoluțiunii, cari nu cunosc odihnă. Înainte abia cu două-trei sute de ani îndrăznețul, care ar fi cutezat să proclame în public, fie și numai una din

ideile, ce agită mintea savanților timpului nostru, ar fi fost cu bună samă ars pe rug sau schinginit să-și retragă învățătura »perzătoare de sufletec. Se mai răstignește, nu-i vorbă, și azi icolea câte un ostaș al adevărului, — la aparință, căci în realitate nu orice luptă este în același timp și răstignire.

Într'un articol de mai înainte apărut în »Românul», am adus un caz interesant din viața furnicilor. În credința, că după mulțimea romanilor, nuvelor, schițelor etc., de tot felul trădând amorul, gelozia, păcatul, mizeriile de tot felul, ce împetrișează viața omului, nu va fi fără interes să ne colaborăm fie și numai pe-o clipă și în lumea nu mai puțin interesantă a necuvântătoarelor, fie și numai cu scopul de-a ne recrea, îndrăznesc să urmez într-u a face cunoscute momente mai importante din viața lor. Și să nu creadă nimenea, că n'ar fi interesantă această viață. Amor, gelozie, vițuri, crime etc. etc., se găseșc și în această lume, care asemenea își are cavalerii și pungășii săi, aristocrații și plebea, muncitorii și leneșii săi. Cele două mari goane, existența și dragostea pun și aici față în față prietini și dușmani și în scopul reușitei luptelor, — poate chiar mult înaintea omului, — ele au cuprins adevărul: »unde-i unul nu-i putere», îndemnându-le să se întovărășească cei

cu vederi comune. De-ocamdată însă vom stăruii asupra altor momente mai pacinice din viața nouă, prea puțin cunoscută a insectelor. Exemplele, ce urmează sunt în parte luate din reviste de știință, în parte se întemeiază pe propriile mele observări. Voi începe cu observările făcute de oameni specialiști în științele naturale.

Iată d. e. ce scrie într'un număr mai vechi al revistei »Prometheus» Dr. W. Sch. despre viespi, niște insecte, cari departe de-a ne câștiga simpatia, ne sunt uricioase în urma naturii lor războinice. Știm din experiența proprie, că viespii trăesc, — asemenea albinelor, — mai mulți la un loc, ceea ce nu știm însă este, că conviețuirea lor o cu adevărat de natură republicană. Numitul învățat, studiind mai deaproape viața viespilor a observat, că în toată dimineața între oarele 3 1/2 și 4, regulat, ese din cuibul viespilor o femeieșcă, care vibrându-și timp de 30-60 minute foarte repede aripile, plutește bătăind desupra ieșirii din viespar.

Dacă o alungi, vine alt viespe mare și-i ia locul.

Observația aceasta a fost confirmată și de către alți naturalști, cari convenind asupra acestui fapt, l-au esplotat, afirmând că femeieșca zbărâitoare face servicii de deșteptător. Naturalistul Buttel-Reepen e de altă părere

însă. El nu s'a mărginit să observe numai viespii ce-și fac cuibul în pământ, ci și pe cei-ce se așează prin scorburile copacilor și a constatat, că acești din urmă nu au viespe zbărâitor. Observând viața albinelor din coșniți și lăzi a aflat apoi, că acestea când vor să-și aerizeze locuința, una sau mai multe una după alta se pun în dreptul intrărilor și bazei fără întrerupere, mișcându-și aripile, până ce nu cad de oboșală. Le reușește astfel, dând dela una la alta aerul, să scoată în timp de câteva ore mai bine de 1 1/2 chilg. de umezeală din stupină.

Scopul acestei aerizări este se condenseze respective să răcească nectarul înmagazinat. Considerând, că în viesparele din pământ. — în urma umezeții pământului și a altor cauze, — aerul, — mai ales dimineața, — este foarte infect, Buttel-Reepen susține, că viespele zbărâitor face servicii, — nu de deșteptător, ci mai degrabă de ventilator!

Alt caz, nu mai puțin interesant, este al gândacului de apă, numit *Hydrophilus piceus*. Acesta e o insectă de culoare neagră ca păcura, ceea-ce în sine încă nu ar fi motiv să ne ocupăm de el, căci gândaci negrii se mai află destul. Cea-ce ne face să ne ocupăm de el, este o altă însușire. Este navigator isteț, rival și încă foarte serios rival al

pururea seriosului, — ca să nu zicem aerului, — fiu al Albionului. Corabia lui plutește asemenea leagănului lui Moisi, sigur, pe valuri, căci e zidită cu cea mai mare precizie și conștientozitate, — nu ca vasele Rușilor. Această corabie o zidește femeieșca numitului gândac, din fire toarse din însăși surcile corpului ei prin luna April, în formă de sac (desagă) în acest sac în care apa nu poate pătrunde, își depune dânsa ouăle și ca corabia să fie perfectă, îi pune în vârf și un catarg din fire tari și apoi o lasă în grija valurilor.

Am zis, că Hydrophilusul este rivalul serios al lui John Bull și iată de ce. Femeieșca se pare a cunoaște foarte bine fizica, căci ține cont de legile ei la zidirea corăbioarei, îngrijindu-se ca în submarinul zidit de ea, fitorii ei puișori, să nu se asfixieze din lipsa de aer. Prin catargul corăbioarei conduce un canal fin în interiorul vasului. Cu ajutorul acestui canal se susține comunicația aerului de afară cu cel dinăuntru, taman ca la submarinele engleze. Care o fi plagiat John Bull s'au Hydrophilusul, — nu știu. Prin împărțirea balastului (ouăle) pe fundul corăbiei se susține echilibrul, astfel că dragostea fiască a escelentei mame poate fi pe deplin liniștită.

Cazul următor dovedește însă că exemplul citat nu e unic, tocmai din

pedeaa pe români de a se înscrie în listele electorale, grecii din sangiacul Serfije, scorie ziarul Dreptatea din Salonic, — au format bande al căror scop este terorizarea românilor. Celnicii și chirigii de naționalitate română sunt amenințați cu moartea și cu distrugerea animalelor. Știut fiind că averea celnicilor constă din turme de oi, iar a chirigiilor în caravane de cai și cătări, pericolul, după cum se vede, este foarte mare. Aceste bande sunt patronate de episcopii greci din Macedonia cari, se știe, sunt cei mai mari dușmani ai românilor din Macedonia.

Din cameră. Nici în ședința de ieri nu s'a intrat în dezbaterile meritore a proiectelor militare. Înainte de ordinea zilei au luat cuvântul deputații Iusth, Desy, Vertan și Bakonyi. Iusth, răspunzând lui Apponyi și Desy, a declarat de calomnii faimele, că justiții ar susține legături cu elemente anti-naționale. Noi justiții vom lupta însă umăr la umăr cu aceia, cari pretind votul universal. Noi nune luptăm contra unor persoane ci pentru luarea dela ordinea zilei a reformelor militare și pentru dezbaterile votului universal. Noi nu vom face propuneri. Dacă însă guvernul dorește ceva, să poftască să-și formuleze propunerile.

Koșutistul Desy ia în apărare politica partidului său, care e pătrunsă de adevăratul patriotism.

Dep. Vertan critică atitudinea partidului koșutist și urgențează votarea reformei electorale. Socialistul Bakonyi vorbește în același sens.

După aceasta ședința se ridică.

Consiliu ministerial. Alaltăieri seara la orele 5 s-a ținut un consiliu ministerial sub prezidenția lui Khuen. S-au rezolvit chestii curente.

Dela ordinea zilei.

— Moștenitorul de tron în munții Apuseni. — Giesswein pentru votul secret. — Atitudinea partidului iusthist. — Deșeptarea Maramureșului.

Am amintit, că marile manevre vor avea loc anul acesta în Ardeal, luând parte la ele corpurile de armată din Sibiu și Timișoara. Comanda supremă o va avea moștenitorul de tron Francisc Ferdinand. Cartierul general va fi în Cluj, iar în urmă în Deva. Din Deva moștenitorul va merge, cum se afirmă, la Brad și la Abrud, unde se vor ține manevrele finale. Comandantul corpului de armată din Timișoara va fi Feldzeugmeisterul Anton Seefranz, iar al corpului de armată din Sibiu generalul de infanterie Hermann de Kövess.

Dacă în adevăr principele moștenitor va merge la Abrud, dansul va fi al doilea din ilustra stirpe a Habsburgilor, care va călca pământul munților Apuseni.

Deputatul Dr. Giesswein, reprezentantul ideilor creștin-sociale în parla-

mentul din Budapesta, și-a ținut zilele aceste darea de seamă înaintea alegătorilor săi din Mosonszentjános și Mosonszentpéter.

În partea politică a vorbirii sale Giesswein s-a estins și asupra dreptului electoral, zicând următoarele:

»Deși ultimele alegeri au putut convinge pe ori cine, că fără reforma electorală viața noastră parlamentară se mistue, guvernul nici acum nu se poate hotărî, ca să prezinte un program clar și precis. Să vede, că votul secret nu se va acorda, cel puțin nu la toți cetățenii. Și acesta e lucrul cel mai important. Eu protestez cu toată hotărârea contra proiectului de a nu se da votul secret populației dela țară. Cum? Oamenii dela țară sunt cetățenii de mâna a doua? Aceștia sunt cu deosebire agricultori, pe cari i-ar lipsi de independență votarea deschisă. De aceea trebuie stăruit pentru votul secret pre-tutindenea.»

Presupunerea, că după evenimentele recente din cameră justiții vor fi mai dispuși spre pace, nu s-a împlinit. Partidul justhist s-a ocupat alaltăieri într-o conferință cu declarațiunile lui Khuen și a ajuns la convingerea, că aceste declarațiuni n-au schimbat într-u nimic situația politică.

Din cauza aceasta partidul nu are motive să-și schimbe punctul de vedere, este însă gata a lua în dezbateri eventuale propoziții ce li s'ar face din partea guvernului.

Partidul accentuiază din nou postulatul său, ca proiectul reformei electorale să premerge rezolvirea definiției a reformelor militare.

„Drapelul“ din 24 Februarie n. scrie apropo de-un „prim“ al nostru intitulat Deșeptarea Maramureșului următoarele:

Sub acest titlu cetim în numărul de Joi al „Gazetei“ un prea frumos, entusiast și duos primaticol: privitor la Deșeptarea Maramureșului. Cărțile marelui Iorga ale fericitului Buna și ale lui Ion Mihali au făcut, ca și în Maramureș să încoltească și să se întărească curentul naționalist. În același timp Românii din alte părți vizitează Maramureșul uitat, aducând din comorile lui, ori căutând să ducă lumină în el. Astfel a cutreerat Maramureșul Tiberiu Brediceanu adunându-i cântecele populare și Bănuț cu trupșoara lui de diletanți. La 1911 câțiva advocați și preoți înființează cea dintâi bancă românească din Maramureș cu sediul în Sigetul-Marmației. Se înființează apoi prin aceiași pentru Maramureș un nou despărțământ al Aștrei care aranjează acum o serie de conferințe populare. Ne saltă inima de bucurie cetind vești atât de îmbucurătoare din Maramureșul lui Dragoș. Noroc și spor!

Din România.

Cuvinte regale.

Cu ocazia investiturii episcopilor de Roman și Argeș, regele a ținut ca de obicei o cuvântare, care, de astădată, prin unele pasagi ce conține are un interes deosebit. Episcopului de Roman regele i-a amintit dintre predecesorii săi pe Macarie, Dosoftei și Melchi-

sedec, dintre cari acesta din urmă e erudit și adevărat păstor al turmei sale, a mai strălucit și multora din generațiunea actuală.

Episcopului de Argeș, regele i-a spus între altele, vorbind de catedrala de la Curtea de Argeș, următoarele:

«Regina și Eu o încurajăm cu o nemărginită dragoste și nădăjdum că atunci când Noi nu vom mai fi în mijlocul vostru, urmașii noștri se vor îndrepta cu drag către Sf. locaș Basarabesc, ca spre simbolul de unire între slava străbunilor și renoșterea națională, amintindu-și de Cei ce au iubit România din adâncul inimii.»

Nimănui nu-i va scăpa înțelesul acestui pasaj, care confirmă o știre ce de mult circulă în lumea informată asupra intențiunilor regelui. Mănăstirea de Argeș, e menită, cum se vede, să ocupe în viața dinastiei Hohenzollern, ramura românească, un loc pios. Ea apare ca desemnată să servească drept ultim palat, regiilor României, atunci când și lor le va fi înfața ceasul acela suprem, care egalează oamenii de pe orice treaptă socială.

Bugetul general.

Bugetul general depus de ministrul P. P. Carp se încheie cu 505.592.930 lei la venituri, adică cu 27.197.700 lei peste cifra de lei 478.395.230 a anului în curs. Această diferență este rezultatul unor plusuri și minusuri și cuprinde și degrevări în sumă de circa lei 6.000.000. Plusuri sunt 9.200.000 lei la impozite indirecte, 3.000.000 la timbre, 2.200.000 monopoluri, 10 mil. 472.400 servicii publice. Celelalte sporuri sunt dela ministerul de finanțe. Cheltuielile sunt fixate la lei 500.493.208 bani 89, adică un spor de lei 29.853.792 bani 39 față de bugetul în curs.

Prelungirea sesiunii parlamentare

Din București ne vine știrea, că sesiunea parlamentară va fi prelungită până la 1 Martie v. E. probabil însă, că nici până la 1 Martie parlamentul nu-și va termina lucrările și astfel se va impune o nouă prelungire a sesiunii parlamentare.

Prelungirea sesiunii parlamentare — scrie ziarul „Seara“ — e necesitate de importante proiecte ce mai sunt depuse în parlament. D. Carp, președintele consiliului a depus proiectul reformei administrative și bugetele pe viitorul exercițiu. D. Lahovari are în secții proiectul relativ la bunurile de mână moartă. D. Marghiloman are depus la Camera importantul proiect relativ la drepturile politice ale Dobrogeilor. D. Arion a depus proiectul privitor la înființarea școlilor mijlocii și va mai depune proiectul relativ la învățământul superior. Toate aceste proiecte constituie reforme foarte însemnate. Ele cer să se studieze cu de-amănuntul de către membrii parlamentului.

Să ne ocupăm puțin de fiecare în parte. Reforma administrativă e menită să schimbe aproape cu totul starea administrației noastre. N'a fost guvern care să nu recunoască marile adevăr că avem o administrație prea înapoiată. Și ca să nu fim rău înțeleși vom adăoga că în administrație avem multe elemente bune, dar ele nu-și pot face datoria pentru că sunt puse în condițiuni mizerabile, au de luptat cu moravuri păcătoase și cu stări de lucruri neînchipuit de neplăcute. Când vom avea o altă organizație administrativă, degajată de politică, acele elemente bune vor ști să iasă în evidență.

Legea bunurilor de mână moartă e menită să sporească și mai mult înținderea de pământ pusă la dispoziția țărănilor și astfel contribuie la dezlegarea problemei atât de grave a lipsei de pământ ce o duceau țărăni.

Crearea școlilor mijlocii e o reformă de însemnătate căreia mulți nu-și dau încă seama. Nu suntem un popor de joameni bogăți, ci din contră marea majoritate a oamenilor noștri sunt săraci. Copiii lor cu studiile a patru clase primare nu pot găsi o întrebuintăre fe pentru că au vârsta prea mică în terminarea cursurilor primare, fe pentru că învățătura le e cu totul neindustrială pentru a păși la întreprinderi din cari să-și agonisească traiul.

Înființându-se școlile mijlocii se dă putința copiilor oamenilor săraci să ajungă la ocupații rentabile la vârsta de 23—25 ani, ci la 17—18 ani. Astfel pe de o parte părinții săraci ajung să aibă un ajutor în copiii lor mai înainte decât până acum și în același timp sunt îndreptați către ocupațiuni practice o multime de tineri a căror scăpare era în funcționism.

Legea asupra drepturilor politice ale dobrogeilor e menită să scoată cu totul de sub regimul excepțional pe harnica și liniștita populație a Dobrogei.

Aviatorii români.

D-nii locotenenți Protopopescu și

Capșa, dela secția de aviațiune, văzând timpul splendid de Duminecă și împrejurarea că nu bătea nici un vânt, cât de mic, s'au hotărât să execute câteva sboruri.

Pe la ora 4 și jumătate, d. locotenent Protopopescu și-a pregătit aparatul și, ridicându-se la o înălțime de 200 metri, a luat direcțiunea spre comuna Roșu, de unde s'a înapoiat la câmpia Cotroceni. Călătoria durase o jumătate de oră.

Pe la 5 și 15 minute, d. locotenent Capșa, s'a urcat în monoplan și a pornit d'asupra orașului, până la Cișmigiu, a pornit apoi spre palatul regal. De acolo, spre palatul poștelor și după ce a făcut câteva admirabile evoluțiuni d'asupra acestui palat, a luat-o spre obor, făcând mai multe evoluțiuni și virajuri, cari au stărnit admirațiunea imensului număr de trecători. Pe la 6 oare, s'a înapoiat la Cotroceni.

Călătoria durase o jumătate de oară. Înălțimea la care a ajuns aeroplanul d-lui Capșa e de 600 metri.

Externe.

În jurul bombardării Beirutului.

Față de comentările ostile făcute recente bombardării a vaselor turcești, refugiați în portul orașului Beirut, în deosebi din partea presei franceze, ziarele din Roma publică următorul comunicat:

Insemnătatea bombardării de la Beirut e stabilită prin împrejurările cari au dat loc la această acțiune. Cele două vase turce de război ar fi putut foarte ușor să atace vasele italiene de transport, cari circulau prin Marea Roșie. Era deci de datoria flotei italiene de a scoate aceste vase din acțiune.

Acțiunea flotei italiene nu constituie o călcare a convenției de la Haga. Beirutul este un port de mare fortificat și nimic nu împiedecă bombardarea sa. Italianii s'au mărginit însă, de a bombardă cele două vase turce de război, bombardament care n'a pricinuit nici o stricăciune în oraș. Locuitorii din Beirut ghiciseră atât de bine intențiunile contraadmiralului italian, încât se adunaseră în mare număr la mal spre a asista la spectacolul scufundării celor două vase turce de către crucieretorul italian, care se înapoiaze anume în acest scop. Contra-admiralul a raportat la Roma că nu e nici o victimă la Beirut.

În ședința de saltaeri a senatului Italiei, raportându-se despre bombardamentul din Beirut ministrul marinei a declarat următoarele: Acțiunea din portul Beirutului nu era lipsită de dificultăți din cauza micimiei portului și puținții de a se aduce stricăciuni și vaselor neutre or caselor de lângă coasta mării, totuși acțiunea a fost condusă cu energie și cumpătare. (Aplauze).

Ministrul adaugă că socotește de a sa datorie de a semnala adunării acțiunea strălucită a două vase și să facă elogul amiralului, comandanților și echipajilor și în special ofițerilor Garibaldi și Ferracio. (Aplauze prelungite).

La cameră ministrul marinei a făcut declarațiuni analoge cu cele făcute la Senat, fiind viu aplaudat.

Cercurile din Berlin sunt de părere că evenimentele de la Beirut nu constituiesc o călcare a drepturilor internaționale. Ori ce putere beligerantă este în drept de a ataca și de a nimici vasele de război inamice ce se refugiază în porturile adversarului său. Dacă vre-o giulea răcicită pricinuește pagube pe uscat, această încă nu constituie o călcare a drepturilor internaționale. A fost o mare greșală din partea Turciei că adăpostește vasele incapabile de luptă în porturile sale, dând astfel ocaziune italianilor de a repeta aceste atacuri.

Este adevărat că Turcia a hotărât expulzarea italianilor, ea a avut însă precauțiunea de a le acorda un termen de 14 zile. Sunt deci speranțe că guvernul turc va renunța în cele din urmă la această măsură. Se confirmă însă că din Constantinopol au fost expulzați câțiva notabili italieni.

În cercurile guvernamentale din Constantinopol se spune că acțiunea flotei italiene la Beirut s'a făcut în urma propunerii generalului Caneva. Acesta a reușit să convingă guvernul italian, că războiul trebuie continuat și sfârșit în afară de Tripolitania, de oarece situația italianilor în Tripolitania este foarte critică.

«Le Matin» crede a ști că guvernul italian nu-și propune să bombardeze porturile turcești nici să ocupe teritoriul în Asia mică sau insule din marea Egee. Acțiunea Italiei se va mărgini să distrugă toate vasele de război turcești aflate în marea Egee.

Situația în Mexic.

După o știre din New-York, revoluționarii au proclamat pre-

ședințe al republicii Mexico pe Geronimo Trewno. Proclamația a fost iscălită și de generalul Roseo. Trupele americane au primit ordin să fie gata pentru orice eventualitate.

ȘTIRI.

— 15 Februarie 1912.

Gheorghe Barițiu. În Maiu 1912 se împlinesc o sută de ani dela nașterea marelui îndrumător cultural Gheorghe Barițiu, a cărui viață și activitate este strâns legată cu „Asociațiunea“ noastră. Comitetul central a și luat dispoziții, ca „Asociațiunea“ să serbeze centenarul nașterii lui Barițiu prin festivități culturale și prin desvălirea bustului marelui bărbat, lucră de sculptorul Oscar Spaethe din București. Programul amănunțit al serbărilor se va aduce la cunoștința publicului mai târziu. De astădată ținem însă, să facem un nou apel către obștea românească, să contribuie cât mai în grabă cu obolul său la acoperirea cheltuielilor împreunate cu ridicarea acestui bust. Toate contribuțiile se vor publica în revista „Transilvania“.

P. S. Sa Dr. V. Hossu a petrecut alaltăieri la Caransebeș ca oaspe a P. S. Sale episcopului Dr. E. M. Cristea, drept răspuns la vizita ce a dat-o episcopul Caransebeșului episcopului de Lugoj pe timpul când se afla în sanatoriu la Budapesta. Raportul acesta cordial între cei doi arhieri face cea mai bună impresiune. — »D—1«.

Parastas pentru Gozdu. Duminecă, după terminarea sfinteii liturgii, s-a celebrat în catedrala din Sibiu, un parastas solemn întru odihna sufletului și eternizarea memoriei marelui mecenat și binefăcător al neamului nostru, Emanuil Gozdu. A pontificat Escelența Sa, înalt Prea Sfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, asistat de Preacuvioșii Lor, Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit, vicariu arhiepiscopesc, și Dr. Eusebiu R. Roșca, protosinel, d. rector seminarial, de protopresbiterii Ioan Droc și Lazar Tritean și de diaconii Demetrie Câmpeanu și Dr. Vasile Stan. La fine Escelența Sa, arhiepiscop și mitropolit Ioan a ținut o frumoasă cuvântare, în care a arătat numărul public, compus în mare parte din elevii de pe la diferitele institute publice din Sibiu, cine a fost Emanuil Gozdu și ce a făcut el pentru neam și biserică, asigurându-și nemurirea pentru toate timpurile.

Pentru busturile Eminescu și Barițiu s-a colectat până acum, după cum cetim în „Transilvania“, suma de 9545 cor. 84 bani. Colecta se continuă.

Trupa țărănească din Tegernsee a venit să dea din nou reprezentații — de astă dată trei — în fațetea publicului brașovean. O sală arhiplină a primit cu aplauze meritate prestațiunile îndrăzneților săteni bavarezi, cari colindă țările, jucând dansuri naționale bavareze, chiuind și cântând din țiteră. Piesele populare din repertoriul lor ne oferă ocazia să vedem crâmpele din viața lor de toate zilele, apoi momente însemnate: nunți, omoruri săngerose, bătași și împăcări. Piesa populară în 5 acte, de H. Neuert: «Almenrausch und Edelweiss» are tot ce pretinde o melodramă. Dacă motivările psihologice sunt ici-colea stângace nu pot judeca a cui este vina, căci n-am cetit piesa teatrală, și e posibil că sfârșitul, cum se joacă, este masacrat de actori. De altfel am fi văzut bucurios o piesă de Anzengruber în repertoriul trupei, cu toate că știm că dialectul lui Anzengruber nu este identic cu cel din Tegernsee. Anzengruber are marele favor că este scriitor dramatic din creștet până'n tălpi, și încă unul genial.

În pauze s-au cântat «Schnada-hüpfl-ere (strigături) și au dansat două părechi «Schuhplattler»-e. Intre actori se remarcă Schullies Mael, ca mimică și ca joc de scenă. Unele momente au reușit, ca ansamblu, peste așteptări de bine. Așa clipa când e dus fiul primarului la temniță, învinuit pe nedreptul cu omor. — Și încă ceva ne-a atins plăcut: Constatarea că fețele astea colțuroase de țărani bavarezi, mâinile astea noduroase, ghenunchii ăștia goi pot să fie stăpâniți de inimi omenești, cari simțesc și ele pline de gingășie (mă gândesc la cântecele de țiteră) și sunt cuprinse și ele de alte sentimente, decât cele dobitocești, cari vrea să ni le arate «Siaplicissimus» și «Jugend». Asta cred că este o învățătură pentru publicul nostru.

contră se pare, că fizica este o știință, care multe insecte o au în degetul cel mic. Nu știu din cari manuale o învățăm, dar se vede treaba, că ori manualele sunt clare, ori explicația e precisă, ori insectele din chestiune au talent fizical, căci o înțeleg perfect, dovadă aplicarea corectă. Clopotul cufundător d. e. îl cunoaște și cel din urmă pânjen de apă așa zis *Argyroneta aquatica*. Acest pânjen își trăiește în apă întreaga sa viață, aerul este o comoră de care nu vrea și nu poate să se lipsească, mai ales, că și organele de respirație i-sunt construite așa, că e avizat la aer. Cum însă aer numai deasupra apei poate găsi curat, cată să se tot ridice din apă, ca să înghită câte o gură de aer. Este obositor însă și pentru un pânjen să se ridice și să se coboare mereu, adevărat că corpul său fiind puros și unsuros se lipește de el câte o bășicuță de aer, care o duce cu sine, când se coboară; — asta însă-i puțin. Cum a făcut, cum a dres, cetit-a vro carte de fizică, ori a cerut explicații dela vr'un profesor învățat, — presupunând, că sunt și profesori, cari pot trăi numai cu apă, mai ales că se acreditează tot mai mult părerea, că ei pot

trăi chiar și numai cu aer — destul, că în capul lui de pânjen s'a făcut lumină.

— «Heureka! I-mi voi construi un clopot cufundător» — l-și va fi zis dansul în acel moment. S'a săturat bine și a început să toarcă fire fine dese și și-a făcut un clopot, cât jumătate de ou de porumb, întors cu gura în jos, pe care apoi l-a legat bine de plantele de pe fundul mărilor, — știți că țiganiul cortull! Avea acum grajd, dar nu avea vacă. Și-a mai bătut nițel capul și a strigat al doilea Heureka. Și avea dreptate să strige așa. Știa acum ce are să facă. S'a ridicat deasupra apei și apoi s'a cufundat. Ducea cu sine o beșicuță plină de aer, pe care o slobozi în clopot. S'a ridicat încodată și încă odată și tot așa aducând beșicuța cu beșicuță i-a succes se facă un adevărat clopot cufundător. Când și-a văzut opera terminată s'a vârat în lăuntru și dacă nu cumva va fi vr'un decadent admirator de al lui Baudelaire, știu, că un zimbet larg îi va fi luminat obrazii săi încă asudați de munca încordată.

Cele două reprezentări, cari urmează astăzi și mâine, suntem siguri că vor fi cercetate după merit. Pentru un spectator, care vrea să gândească, oferă prilejul acesta material interesant de gândit asupra temei: cam cum ar putea fi un teatru popular românesc la noi, în Ardeal? — (h. p. p.)

Viscole urlașe se semnalează din America nordică. Joia și Sâmbăta trecută un puternic vânt de o celeritate de 100 kilometri pe oră, a pricinuit pagube grozave, prin mai multe părți ale Statelor unite, distrugând pe o mare întindere firul telefonic și telegrafic. Într-un New-York și Denver circulația trenurilor a încetat cu totul, iar între Buffalo și Chicago mai multe trenuri s-au înzăpezit. Pe Oceanul Atlantic și pe lacurile mai mari, s-au împotmolit mai multe corăbii. Mai mari pagube a pricinuit viscolul în sudul Statelor-Unite, omorând mai multe animale, ba chiar și mai multe vieți omenești i-au căzut victime. Prin multe locuri zăpada a înțrecut înălțimea de 1 metru.

S-a operat singur. Dr. Alden, directorul spitalului City din San-Francisco și-a făcut singur o operație de apendicită. Alden a voit să documenteze, că operația cu anestezia după sistemul d-ului român Toma Ionescu, care constă din injectarea preparatului „Iumbal” în coloana vertebrală, la bolnavului puțină de a simți dureri, în schimb însă toate funcțiile mintale sunt libere. Dr. Alden făcându-și injecție cu preparatul dr-ului Toma Ionescu, și-a tăiat pântecul, și a procedat la operația de apendicită, care a reușit admirabil.

Cu hidroplanul peste Oceanul Atlantic. Din Londra se anunță, că Harry Attwood, care are de gând să treacă Oceanul cu un hidroplan uriaș, (un fel de aeroplan, care în caz de lipsă poate și pluti), și-a stabilit întreg itinerariul pe la jumătatea lui Maiu va pleca de pe tărâmul răsăritean al Fundlandei-Nouă și după un drum de 1800 mile engleze, în linie dreaptă, pe care speră să-l facă în decurs de 30 ore, — va sosi pe tărâmul Irlandez. Attwood va fi însoțit în drumul său de doi asistenți și-și va lua la plecare gazolină pentru 900 mile, restul și-l va procura dela vapoarele, cu care se va întâlni pe întinderea Oceanului, în decursul călătoriei. A mai declarat Attwood, că nici chiar timpul nefavorabil nu-l va putea reține dela îndeplinirea planului propus, în tot cazul însă va duce cu sine și o luntriță de salvare.

Cinci muncitori înecați în Dunăre în comuna Tas de pe tărâmul Dunării erau angajați la lucrul și 5 muncitori din comuna Răczalmas situați pe ce lăit tărâm. Sâmbătă seara, pe când ce 5 muncitori volau să treacă Dunărea spre casă, pe la mijlocul râului barca s-a scufundat cu ei. Le-au fost zadarnice toate strigătele de ajutor, căci până când a sosit dela tărâm o altă barcă ca să-i salveze, nefericiiți dispăruseră sub valuri. 4 cadavre au fost pescuite, al cincilea însă n-a putut fi aflat.

Tălharile unei bande de țigani în Germania. După știri din Berlin, locuitorii din împrejurimile orașului Fulda sunt cuprinși de groaza ce a răspândit-o o bandă de țigani, cu hoțiile și tălharile ei. Ce vre-o săptămână de zile omorurile sunt la ordinea zilei. Unul dintre acești țigani, Wilhelm Eberberg, a ucis în mijlocul drumului de țară pe un jandarm, care voia să-l prindă. Tot acest țigan, luându-se la hartă cu tatăl său din cauza unui furt de cai, l-a omorât, strâpungându-l. După comiterea acestui omor, s-a refugiat într-o pădure, unde i-a răpus viața unui forestier, cu câteva gloanțe de revolver. În urma acestui fapt 60 de soldați din Fulda au fost trimiși în urmărirea bandiților, cari văzându-se strămtorați, s-au refugiat în împrejurimea Weimarului, unde au ucis pe un țaran. După comiterea acestei fapte, țiganii s-au reîntors din nou în împrejurimile Fuldei. În acest timp câteva țigane — părtașe ale bandeii — au fost prinse și arestate în închisoarea din Fulda, unde sunt ținute sub cea mai strictă pază. De atunci nu trece zi, ca banda de țigani să nu dea semne de viață. Într-o noapte au pătruns în casa unor țărani, pe cari silindu-i — sub amenințare cu moarte — i-au făcut să le dea de mâncare și bani. Prin

sate și orașele mai mici nici nu mai îndrănesc oamenii să umble pe strade după ce înserează. 50 de vânători și tot atâți de infanteriști și jandarmi au fost mobilizați pentru prinderea bandeii, până acum însă fără nici un succes.

Știri mărunte. Din Nizza se anunță: în trenul accelerat de Nizza, contesa Bailla a fost atacată de un necunoscut, care după ce a amețit-o cu batistă mutată în ciclorom, a jăfuit-o de 3000 franci.

— În decursul ședinței Camerei Comunelor din Londra, un om bolnav de alienație mintală, a tras un foc de revolver în spre plafon. Omul a fost arestat.

— După cum se anunță din Paris, 24 de aviatori sunt în drum spre Fez. Acolo vor înființa o școală de aviație.

— Magazinul de albituri al societății de navigație Hamburg-America, din Hamburg a fost nimicit de un incendiu, Pagubele trec peste un milion de mărci.

— În comuna Fissingeu din Vürttemberg, a ars Duminecă noaptea o moară. Morarul, soția și doi copii au căzut pradă flăcărilor. Numai doi copii ai nefericitei familii au putut fi salvați.

Caut un scriitor pentru cancelaria mea advocațională. — Dr. Traian Pop advocat. (Brașov).

Aviz.

Rugăm cu insistență pe onorații noștri abonați, cari nu au plătit încă abonamentul, să binevoiască a-l achita în curând, ca să nu se expună la neplăcerea de-a li-se sista expedierea „Gazetei”.

Administrația.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Concertul Ana Voileanu. Cu o deosebită plăcere aducem la cunoștința publicului nostru românesc din Brașov și împrejurime, că la 12 Martie nou 1912 va avea loc în Brașov concertul pianistei noastre bine reputeate Ana Voileanu, absolventă și premiantă a academiei de muzică din Viena.

Aflăm că programul este compus din cele mai bune bucăți clasice și românești și sperăm că acest concert va fi un rar prilej de distracție sufletească pentru amatorii de înaltă artă executivă.

Calitățile de artistă pur sange ale D-șoarei Voileanu vor atrage de sigur toată lumea românească la acest concert care este cel dintâi după concertul sibian al artistei, care va avea loc în 6 Martie n.

Informațiuni detaliate vom aduce în numerii viitori ai Gazetei.

O convenire familiară, aranjată de comitetul reuniunii rom. de gimnastică și cântări din Brașov va avea loc Lunea viitoare seara în restaurantul Transilvania. La această convenire se invită pe această cale toți membrii și binevoitorii reuniunii noastre.

Brașovul cel mai scump oraș al Ardealului. Dintr-o statistică a corpului XII de armată rezultă că hrana zilnică a soldaților este mai scumpă în Brașov ca în celelalte orașe ale Ardealului. În luna Martie s'a cheltuit în medie zilnic 45 fileri de soldat pentru hrană. În Sibiu și Târgu-Mureșului numai câte 41 fileri, iar în Alba-Iulia 40 fileri.

Apollo-Bioskop. Joi și Vineri Februarie 29 și 1 Martie; Vânătoarea Balnei (vedere). Ziar kinematografic (actualități). Curtezanul curajos (humoristic). Căpitanul Barnacle (american humoristic). Filmul lung 500 metri. Karicaturistul (humoristic) Automobilul (dramă). Fotografia extra-ordinară. Filmul lung 500 metri. Pungașii (dramă). Răzbuirea castiliană (dramă spaniolă).

In scurt timp: »Domnișoara de probă», dramă socială în 2 acte. Filmul lung 1000 metri.

Sâmbătă și Duminecă program nou.

In cafeneaua Coroana delectează seară de seară publicul, minunatul tasei al cunoscutului nostru primaș George Dicu. Aviz publicului nostru amator de-o muzică bună.

„Albina”

instituit de credit și de economii în Sibiu.

Domnii acționari ai Institutului de credit și de economii „Albina” sunt invitați prin aceasta, în virtutea §-lui 20 din statutele societății la a XXXIX-a adunare generală ordinară, care se va ține în Sibiu, Sâmbătă în 23 Martie 1912 st. n., la oarele 10 a. m., sala festivă a Muzeului «Asociațiunii», cu următoarea ordine de zi:

1. Bilanțul anului de gestiune pe anul 1911 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Propunerea direcțiunii pentru urcarea capitalului societății la cor 6.000.000.
3. Propunerea direcțiunii cu privire la modificarea statutelor institutului.
4. Propunerea direcțiunii cu privire la executarea §. 37 al statutelor modificate relativ la alegerea membrilor în comisiile de administrație.
5. Propunerea direcțiunii relativ la augmentarea fondului «Partenie Cosma».
6. Propunerea direcțiunii relativ la fuzionarea casei de păstrare «Nera» din Bozovici cu institutul nostru.
7. Distribuția profitului net realizat conform bilanțului.
8. Distribuția sumei destinate pentru scopuri culturale și de binefacere.
9. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul curent.
10. Alegerea a 6 membri în consiliul de administrație.
11. Alegerea a 5 membri în comitetul de supraveghiere cu mandat pe 3 ani.

Obiectele de sub punctele 2—4 și 6 ale ordinei de zi, în sezul §-lui 30 al statutelor institutului, numai în acel caz se vor putea pertracta în această adunare generală, dacă în ea va fi reprezentată cel puțin o terțialitate a acțiunilor emise.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiar, în conformitate cu §§-ii 23, 24 și 25 din statutele societății, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel mult până Miercuri în 20 Martie a. c. st. n. la 6 oare p. m. la casa centrală noastră în Sibiu, a filialelor din Brașov, Elisabetopol, Lugoj, Murașoșorhei și Mediaș, sau a agențiilor din Dicio-Sâmbrătin și Sanniclașușul mare.

Depunerea acțiunilor, respective a plenipotențelor spre scopul indicat se poate face și la institutele: »Ardeleana» în Orăștie, »Auraria» în Abrud, »Bihoreanu» în Oradea-mare, »Bocșana» în Bocșa-montană, »Doina» în Câmpeni, »Furnica» în Făgăraș, »Lipovana» în Lipova, »Mureșiana» în Reghinul-săseșec, »Oravician» în Oravița, »Patria» în Blaj, »Sebeșiana» în Sebeșul-săseșec, »Silvania» în Șimleu, »Timișiana» în Timișoara, »Victoria» în Arad, și »Casa de păstrare» în Miercurea și în Săliște, în acest caz însă cel mult până Sâmbătă în 16 Martie a. c. st. n.

Sibiu, 12 Februarie 1912.

Direcțiunea.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile »Bilanț» și »Profit și pierderi» pro 1911 ale institutului de credit și de economii »Albina», am aflat singuraticile poziții în consonanță numerică cu cărțile principale și extrasele din cărțile auxiliare. La finea anului am scontrat casa, efectele și alte valori și le-am aflat în consonanță cu registrele institutului purtate exact. Referitor la împărțirea profitului net de cor. 500.646'81 ne alăturăm propunerii direcțiunii și o recomandăm spre primire.

Vă rugăm în fine, ca aprobând bilanțul pe 1911, să dați atât direcțiunii, cât și comitetului subscris absolutoriu pentru gestiunea lor pe anul 1911.

Sibiu, 15 Februarie 1912.

Comitetul de supraveghiere:

Mateiu Voileanu m. p., prezid. Emil Versariu m. p. Dr. Vasile Boloy m. p. V. Fincu m. p. Io n Henteș m. p.

Litere, arte și științe.

Genealogia Românilor »de viță vechiă».

— Mosaic istoric —

de

Aurel-Horea Mureșianu.

— Urmare —

Să trecem la realitate. Vorbind despre aventurile unui căpitan Normand (Roussel de Baillou) în orient, un profesor dela o universitate franțuzească, scrie despre Constantinopol, centrul culturii din orient, între altele: «In asemănare cu ceea-ce trebuia să se Constantinopolul în veacul al 11-lea, azi mi-se pare în foarte mare scădere. Patrusute cincizeci de ani de domnie turcească l-a umilit, și pe când ulițele murdare ascund locul forurilor de odinioară, acoperite cu statui, locuințe proaste de lemn, au luat locul palaturilor de marmură. Așa cum e acum și cu toate ruinele sale, el ne înfățișează mărirea trecută și putem înțelege bine cum trebuia să minuneze această cetate pe acei asprii căpitani barbari, cari părăsără niște întărituri mizerabile (des misérables bourgades), ca să-și cerce norocul pe malurile Bosforului. Trebuie să ne amintim, că în această epocă orașele din apus aveau înfățișarea unor sate, împrejurul cărora începea să se înalțe ziduri întărite cu tunuri. Încă în veacul al 12-lea pe ulițele Parisului umbiau porcii și în anul 1131, un astfel de dobitoc omori pe însuși moștenitorul tronului, pe prințul Filip, fiul lui Ludovic Grasul. Trebuie să ne închipuim ce minune era pentru ei o cetate uriașe, a cărei ocol de ziduri era în veacul al XI-lea tot așa de mare ca și azi.

«Cetatea apărată de Dumnezeu», pe cum se numea, avea o putere rară de ademenire. În dosul celor două rânduri de ziduri înalte, cari o încingeau, împărații, urmașii cezarilor Romei, păstrau cu grije comoriile și tainele ocărării, ce le lăsase moștenire Mariele Constantin.

Se povestește, că un inger a destăinuit acestui împărat puterea acelei materii misterioase, asemenea prafului de pușcă, care ardea pe apă și putea să aprindă flote întregi. În bisericile strălucitoare de marmură, de toate feburile și de mozaice pe fund de aur, erau ascunse cele mai prețioase odore ale creștinătății: Sfânta Cunună de Spini, capul lui Ioan Botezătorul. Ademeniți de minunea lor, călătorii din toate părțile lumii veneau să le cinstească, și barbarii, cari cutezau să năvălească asupra orașului împăresc, erau opriti de nenumerate ori de puterea ocrotitoare a acestor moaște venerabile. Se povestește, că pe când Rușii impresurară Constantinopolul în anul 863, a fost de ajuns, ca patriarhul Fotius să scufunde în mare haina Preacuratei Fecioare, ca să se ivească o furtună îngrozitoare, care pustii flota barbară.

Palatul Sfânt, în care împărații trăiau încunjuțați în mijlocul unei oștiri de paznici cu coifuri de argint și de portari cu scuturi de aur, era o minune. După-ce solii popoarelor streline treceau prin labirintul de coridoare, mari ca niște biserici, prin curțile de marmură, și prin porțile de argint ale trichaiului de aur, se închinau și își plecau capul dinaintea tronului, pe care ședea împăratul, nemiecat, ca un idol, în hainele țesute în fir, pe cap cu o diademă mistică, de pe cari atârnav șiruri de mărgăritare uriașe. Atunci începea minunea cea adevărată. În vreme ce solii barbari se închinau Majestății împăreștești, lei de aur, pe cari se răzima tronul, se sculau și începeau să urle, iar pe copacii cu ramurile și folie de argint paserile cântau și împăratul părea ca prin minune, că se ridică până în cer, în ochii solilor minunați...

Mulți străni rătăceau prin acele vremuri nestatornice prin Orient și foarte mulți intrau în oastea byzantină și luptau aiătura și de Români... «Nu se poate închipui ceva mai amestecat, ca o oaste byzantină pe acele vremi: Turci, Armeni, Ruși lângă Scandinavi, Anglosaxoni și Normanzi. Cucerirea Angliei din 1066, îndreptă spre Constantinopol un număr mare de Englezi

1) Les aventures d'un chef Normand en Orient au XIe siècle. Conférence de M. Louis Bréhier, professeur à l'Université de Clermont-Ferrand. Publicată în „Revue des Cours et conférences”, Paris 1911.

fugari. Cu arma lor națională, sulita uriașe, pe care o purtasera soldații lui Harald în bălălia dela Senlac, ei erau în jurul împăratului, îngrozitoarea gardă a Wasengilor. Aflăm în Byzant și un prinț din Norvegia, un Viking adevărat, Harald fratele Sfântului Olof, care veni cu 50 de tovarăși și slujii sub trei împărați, fiind trimis mai întâi în lupta cu Sicilia împotriva Sarasinilor și apoi în Balcan împotriva Bulgarilor răzvrătiți. Într-o cântare el se laudă, că știe șapte arte: să facă versuri, să călărească, să umble pe gheață, să tragă cu arcul, să poarte sabia, să innoate, să vâslească și mai presus de toate să cârmuiască o corabie în mijlocul furtunii. Toate aceste elemente orânduite foarte puternic și duse în luptă de căpitani foarte pășiți, au făcut cu puțință, ca imperiul bizantin să poată respinge timp de 10 veacuri, oștile dușmane, cari veneau neîncetat din cele patru unghiuri. Nimic nu e mai dramatic, ca lupta aceasta de veacuri, și e rar să găsești în istorie un neam cu atata putere de rezistență.

(Va urma).

Cărți și reviste.

Transilvania. A apărut Nr. V—VI. a «Transilvaniei» revista «Asociațiunii» (Septembrie — Decembrie). Din cuprinsul ei relevăm: Andrei Bârseanu. Cuvânt de deschidere ținut la adunarea generală din Blaj. Octavian Goga: Curenta de idei în literatura ardeleană dela 1848 până în zilele noastre. Silvestru Moldovan: Poeziile noastre populare istorice. E. Hodos: Descăntece din Bănat. Dr. Iosif Popovici: Ioan Maiorescu. Insemnări. Partea oficială. Proceese verbale etc.

ULTIME ȘTIRI.

București, 28 Febr. Mitropolit-primat al României a fost ales P. S. Sa Episcopul Konon al Hușilor.

Budapesta, 28 Febr. La curie s'a ținut eri pertractarea continuativă a petiției contra mandatului din Ighiu. Reprezentantul petenților a cerut, ca pe baza materialului de investigație Curia să pronunțe sentința. Reprezentantul lui Dr. Szász Pál a cerut sistarea prin sentință a afacerii. Curia încă nu s'a pronunțat.

Oradea mare, 28 Febr. În cercurile (!) moderate române s'a ivit ideea scoaterii unei foi patriotice aici. Inițiatorul plantului este vicarul Mangra. (Vor duce »Deșteptarea» din Brașov. — Red.)

Constantinopol, 28 Febr. Știri oficiale arată, că numărul celor uciși în ziua de 11 Februarie este de 58 oameni dintre cari 2 ofițeri de marină, 20 marinari și 36 particulari. Sunt 56 răniți dintre cari un rus.

Paris, 28 Februarie. O comunicațiune oficială spune, că ambasadorul Turciei a remis ministrului Poincaré o notă, protestând contra bombardării Beirutului. Aceeași protestare a fost adresată tuturor Puterilor.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branice et Comp.

Redactor responsabil:

Ioan Brotea.

De vânzare.

Pe teritoriul scaldelor din Sângeorzul-român, în imediata apropiere de hotelul cel mare, se află de vânzare o casă frumoasă, uscată și sănătoasă, constătoare din cinci odăi, bucătărie, pivniță și două terase. Înaintea casei este grădina frumoasă pentru flori, iar în curte se află supraîncălzite necesare. Casa se poate locui și peste iarnă. Arândă anuală a fost 1000 coroane. Informațiuni mai detaliate la subscrisul. — Antoniu Hangea, învățător la școala fundațională în Năsăud.

M. NEUMANN

Fondat la 1845.

Vestminte pentru domni, băeți și fete, gata și la comandă

TAILLEUR.

Furnisorul curții imp. regale și camerale.

BRAȘOV.

Publicațiune.

Subsemnata Eforie școlară dă în întreprindere pe cale de licitațiune cu oferte executarea obiectelor pentru aranjamentul intern al Internatului de băieți al școlilor medii gr. or. române din Brașov și anume:

- a) Lucrări de mäsärie,
- b) Lucrări de lăcătușerie.

Oferenții au să-și înainteze ofertele lor în plicuri sigilate, în cancelaria subsemnatei Eforii școlare, până cel mai târziu în 30 Martie n. 1912 la 4 oare p. m.

Oferțele sunt a se face pe formularele de deviz și ofert, pregătite spre acest scop și cari se pot procura dela firma Dușoiu & Leucă, unde se pot vedea și schițele diferitelor obiecte de aranjament, precum și condițiunile de licitare.

La ofert se va alătura ca vadiu 5% dela suma totală a devizului, în bani gata sau hârtii de valoare notate la bursa.

Eforia școlară își rezervă dreptul de a hotărî liber asupra ofertelor fără considerare la suma devizelor.

Brașov, în 13/26 Febr. 1912.

Eforia școlilor centrale gr. or. române din Brașov. 124

Dantele
Broderii
Panglice
Catifele
Nasturi
Mătăsuri

Asortiment bogat la firma

Dumitru Berbecar,
Brașov, Str. Hirscher Nr. 7.

Pentru a confecționa ori și ce

Haine bărbătești
după cea mai nouă croială și fason se recomandă

Siegfried J. Schlosser
croitor bărbătesc

Brașov, Strada Orfanilor 9.
Serviciu recl.

Fabrică de granit syenit, marmoră și sculptorie de piatră

NAGY JÓZSEF,

Brașov, Strada Fântânii Nr. 50.

Execută lucrări de zidiri, monumente, mausolee în orice stil. Liferază mobile de marmoră. Prelucreează petri de mormânt în loc și provincie. Instalează modern mașini cu preț ieftin. Filiale în Székelyudvarhely și Segesvár. Marmoră proprie, cariere de var și trahit.

Din bogatul meu magazin de monumento vând en gros și detalii, trimit celor de branja mea bucăți singurătice cu prețul fabriciei.

Georg Copony

Str. Furculiții 3. BRAȘOV, Str. Măcelarilor 4.

Uzină de lăcătușerie, instalațiuni de gaz, conduct de apă pentru iluminații electrice.

Lucrează: balcoane la grădini, balustrade, grilaje la morminte, balustrade de fer și ferestri la scări, uși, obloane și orice lucrare de ferărie. — Pentru instalații electrice întocmiri complete de oțel. Console, grilaje pentru ferestri. — La zidiri lucrările ce cad în branșa lăcătușeriei. — Primesc lucrări a terumina cu acetilen și oxigen. Aranjamente moderne pentru bucătării, odăi de baie, clesete. Instalații moderne pentru iluminare cu gaz și unde nu se află canalizații de gaz pe stradă. Praxa îndelungată mă face dostoinic a lucra bine și solid. — Despre lucrul meu durabil, garantez.

Români, replantați vile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros (Kisküküllő vm.)

!!! Altoi de viie !!!

Calitate distinsă — pe lângă cele mai moderate prețuri — soiuri de vin și de masă, — Viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altnit, vița europeană cu rădăcină. Se află de vânzare la însoțire economică

„MUGURUL“

ELISABETOPOLE -- ERZSÉBETVAROS.

Material disponibil în altoi peste **trei (3) milioane.**

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

— ! Altoi sunt desvoltați la perfecțiune! —

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!

— La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco. —

— Români! Trimiteti băeții la cursul practic de altoi. —

„Vlădeasa“
institut de credit și economii, societate pe acții în HUEDIN.

Convocare.

„VLĂDEASA“, institut de credit și economii societate pe acții în Huedin, invită prin aceasta pe acționarii săi la a

XVI-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în 14 Martie 1912 st. n. la oarele 10 înainte de amiază în localitatea institutului cu următorul

PROGRAM :

1. Deschiderea adunării și designarea a doi notari ad hoc și 3 verificatori ai procesului verbal.
2. Raportul direcțiunei.
3. Raportul comitetului de reviziune.
4. Statorirea bilanțului, hotărîre asupra împărțirii profitului curat al anului 1911 și darea absolutorului pentru gestiunea anului 1911.
5. Eixarea paușalelor de călătorie ale membrilor din direcțiune, din comitetul de reviziune și din comitetul de încredere al filialei pe anul 1912.
6. Hotărîre asupra sistării amortizării după adunarea generală a VI-a din valoarea edificiului vechiu în sumă anuală de câte 1000 cor. după dispozițiunea adunării generale din a. t. pt 4.
7. Eventuale propuneri intrate în cadrul §-ui 29 al statutelor.
8. Inchiderea adunării.

Din ședința direcțiunii ținută în 26 Ianuarie 1912.

Ioan Pop m. p., președinte.

Iuliu Poruțiu m. p. dir. executiv.

NB. Domnii acționari se fac atenți la dispozițiunile paragrafilor 19 și 20 din statute. Pentru primirea acțiunilor și emiterea documentelor despre primire sunt rugate următoarele institute: „Economul“, „Vatra“, Bihoreana“, „Patria“ din Blaj, „Coroana“ din Gherla, „Timișana“, „Albina“ și filiala „Vlădeasa“ din Hida.

ACTIVA

BILANȚ pe 1911.

PASIVA

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Cassa	35131	39	Capital social	300000	—
Contul giro la b. aus.-ung.	9266	38	Fond de rezervă	32041	—
Cassa de păstrare postală	9283	76	Fond special de rezervă	15019	—
Cambii	5322	19	Fond de penziune	39080	44
Cambii cu acop. hipot.	99985	3	Fond pentru amor. edific.	8688	06
Obligațiuni intabulate	271338	20	Depuneri	1239318	28
Obligațiuni caventate	134936	—	Reescont	495842	—
Conturi curente	52109	05	Dividende neridicate	837	—
Efecte	10800	—	Interese transitoare	—	—
Casele institutului după amortizare	91257	—	a) cambii de bancă	24864	69
Realități de vânzare	35433	31	b) la obligațiuni	9792	32
Mobilier, după amortizare	3165	—	Diversi creditori	15889	17
Interese de reescont anticipate	3654	92	Profit curat	39413	51
Capital social nevărsat	31297	72			
Diversi debitori	1050	74			
	2220795	47		2220795	47

Huedin (B. Hunyad) 31 Decemvrie 1911.

Iuliu Poruțiu m. p. director executiv. Constantin Căciulă m. p. prim-sontabil. Mihailu Marincaș m. p. casar. Valeriu Bologa m. p. contabil.

Direcțiunea:

Ioan Pop m. p., președinte. Ioan Martin m. p., Iuliu Poruțiu m. p., Ioan Gall m. p., Luca Lung m. p., Revăzut și aflat exact.

Comitetul de reviziune.

Simion Marincaș m. p., președinte. George Farago m. p. Eugen Bianu m. p., Dr. Andreiu Pop m. p., Iosif Diamandi m. p.,

DEBIT.

Profit și Pierdere.

CREDIT.

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Interese			Interese:		
După depuneri	58256	18	Dela cambii de bancă	133747	15
După fonduri	5544	81	Dela obligațiuni	42273	16
După reescont	29845	59	Dela conturi curente	3793	70
Spese:			Dela efecte	243	87
Sal. ad. de scum, bani de	23660	59	Venitul realităților	5015	—
cuartir și pașal de căl.	7944	95	Incassat din pretensiuni	336	48
Incăl., lum. tip. porto, etc,	3000	—	Diverse venite	41	—
Chirie					
Dări:					
10% la int. de depuneri	5825	62			
Dare directă și aruncuri	9997	91			
Amortizări:					
Din mobiliare	352	—			
Din pretensiuni	1609	20			
Profit curat	39413	51			
	185450	36		185450	36

Huedin (B. Hunyad) 31 Decemvrie 1911.

Iuliu Poruțiu m. p., director executiv. Constantin Căciulă m. p. prim-sontabil. Mihailu Marincaș m. p. casar. Valeriu Bologa m. p. contabil.

Direcțiunea:

Ioan Pop m. p., președinte. Ioan Martin m. p., Iuliu Poruțiu m. p., Ioan Gall m. p., Luca Lung m. p., Revăzut și aflat exact.

Comitetul de reviziune.

Simion Marincaș m. p., președinte. George Farago m. p. Eugen Bianu m. p., Dr. Andreiu Pop m. p., Iosif Diamandi